

กรมอุทยานฯ

พลาใบ

ก้าวใหม่ก้าวชีวิตวัยและพุ่มนาภาวเกษตร

- เตรียมรับมือปีเสือ กับแนวโน้มสินค้าเกษตร **2**
- มหัศจรรย์...สีส้มแห่งแมลง (ตอนที่ 2) **8**
- การจัดการระบบโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนสินค้า... **11**
- การวิจัยทางการเกษตร ช่วยเกษตรกรไทยเข้มแข็งจริงหรือ ? **14**
- หนาวนี้...ถึงเวลาเออร์พีกร้อน **16**

ที่ 12 ฉบับที่ 11 ประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2552 ISSN 1513-0010

มหัศจรรย์... สีส้มแห่งแมลง

ตอนที่ 2

เตรียมรับปีเสือ

กับแนวโน้มสินค้าเกษตร

วันเวลาผ่านไปไฉนเหมือนโกหก “ฉีกซอง” ได้ก้าวมาสู่ฉบับเดือนธันวาคมของปีวัวดูเพียงชั่วพริบตา เหตุการณ์ต่าง ๆ ในปีที่กำลังจะผ่านไปคงให้ประสบการณ์หลากหลายกับท่านผู้อ่านทุกท่าน เช่นเดียวกับผู้เขียนที่ได้เรียนรู้ประสบการณ์มากมาย และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกูรูหลาย ๆ ท่าน ผ่านมุมมองและแนวคิดที่ต่าง ๆ กัน ปีวัวดูที่กำลังจะผ่านพ้น จึงเป็นอีกปีแห่งความทรงจำของผู้เขียนอีกเช่นกัน

ช่วงเวลาท้าย ๆ ปี เป็นช่วงเวลาที่หลากหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศออกมาทำนายแนวโน้มของสถานการณ์เศรษฐกิจในปีหน้า ยังไม่นับรวมถึงบรรดาโหรสำนักต่าง ๆ ที่ส่งผ่านคำทำนายมาให้แฟนนานุแฟนได้ติดตามกันอีกหลายสำนัก ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นแฟนของหลายสำนัก จึงขอถือโอกาสในช่วงส่งท้ายปีนำข้อมูลที่ผู้เขียนได้มีโอกาสระดับรับฟังมาขยายสู่ทุกท่าน เพื่อเตรียมการต้อนรับปีเสือปีที่หลายต่อหลายคนมองว่าเป็นเสือไฟแน่นอน โปรดติดตามเศรษฐกิจไทยปี 53 เสี่ยง-ไม่เสี่ยง

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2552 ผู้เขียนได้ไปร่วมรับฟังการเสวนาของคณะกรรมการเศรษฐกิจสภาหอการค้าไทย ณ สภาหอการค้า

แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดเสวนาในประเด็น “แนวโน้มเศรษฐกิจปี 53 ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ” การเสวนาในครั้งนี้ได้รวมเอาผู้รู้จากหลายหน่วยงาน มาวิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจของปี 53 ไม่ว่าจะเป็นคุณอุดม เต็มพิทยาไพสิฐ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คุณพงศ์กร โภชากรณ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ การคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง และ ดร.เศรษฐวุฒิ สุทธิวาทนฤพุมิ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด

ในภาพรวมทุกฝ่ายต่างมีความเห็นตรงกันว่า ในปี 2553 เศรษฐกิจไทยจะมีอัตราการขยายตัวเป็นบวกอย่างแน่นอน โดยประมาณการอัตราการเจริญเติบโตของ GDP ไว้ที่ร้อยละ 3.0 - 4.0 ภายใต้ข้อสมมุติฐานที่ว่าอัตราการเจริญเติบโตของ GDP โลกที่ร้อยละ 2.8 - 3.2 ราคาน้ำมันดิบที่ดูไบ 75 - 85 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล อัตราการแลกเปลี่ยน 32.0 - 33.0 บาทต่อ 1 เหรียญสหรัฐ ซึ่งในปี 2553 นี้ จะเป็นปีแห่งการฟื้นตัว

ของเศรษฐกิจโลก แต่เป็นการฟื้นตัวในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยที่ประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นจีน อินเดีย รัสเซีย หรือบราซิล ยังไม่สามารถทดแทนกำลังซื้อเดิมของสหรัฐอเมริกาและยุโรปที่ครอบครองเศรษฐกิจโลกอยู่ ดังนั้น สถานการณ์ของสหรัฐอเมริกาและยุโรปจึงยังคงเป็นประเด็นที่ต้องติดตาม โดยเฉพาะแรงกดดันต่อค่าเงินดอลลาร์ที่อ่อนค่าลงทำให้เกิดการเก็งกำไรราคาน้ำมันส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นเร็วกว่าการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ สภาพการว่างงานในประเทศอุตสาหกรรมยังคงอยู่ในระดับสูง จะเป็นอุปสรรคสำคัญในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับความเสี่ยงในระบบการเงินโลก ยังคงอยู่ โดยเฉพาะปัญหาวิกฤติการณ์ดุลการชำระเงิน เช่นที่เกิดขึ้นที่ดูไบ เวียดนาม และการปรับลดความน่าเชื่อถือทางการเงินของสเปน กรีซ และไอร์แลนด์

สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปี 2553 สะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจไทยจะค่อย ๆ ฟื้นตัวจากการฟื้นตัวของการใช้จ่ายภาคครัวเรือนที่จะเริ่มขยายตัว การลงทุนของภาครัฐผ่านทางโครงการใหญ่ ๆ เช่น โครงการต่าง ๆ ผ่านให้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง แรงสนับสนุนการส่งออกสุทธิ และมีแนวโน้มว่าสถานะเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้นจากแรงกดดันของการปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ รวมทั้งการสิ้นสุดมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพของรัฐบาล

ดังนั้น ปัจจัยเสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในปี 2553 จึงมุ่งไปที่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ยังเปราะบาง โดยที่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขการขับเคลื่อนของภาครัฐและการฟื้นตัวของความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันจากการอ่อนตัวของค่าเงินดอลลาร์ ความต้องการเก็งกำไรและอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก อัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้ม

ปรับตัวเพิ่มขึ้น ค่าเงินบาทที่มีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นต่อเนื่องตามแนวโน้มการอ่อนตัวของค่าเงินดอลลาร์ และรายได้ของรัฐบาลในปีงบประมาณ 2553 ยังมีข้อจำกัดจากภาษีรายได้ ซึ่งขึ้นกับฐานรายได้ของปี 2552 และการลดภาษีภายใต้กรอบ AFTA

สำหรับปัจจัยสนับสนุนต่อภาวะเศรษฐกิจไทยในปี 2553 ที่สำคัญคือ การปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของการผลิตการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยว การปรับตัวดีขึ้นของภาคการผลิตการส่งออกและราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่ปรับตัวดีขึ้น รวมทั้งมาตรการประกันรายได้เกษตรกร จะทำให้ฐานรายได้ของภาคครัวเรือนปรับตัวดีขึ้น ตลอดจนการดำเนินการขยายการลงทุนของภาครัฐภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งของรัฐบาล และแรงส่งจากการปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจในประเทศ ทั้งในด้านการจ้างงาน ความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ การใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น และการปรับตัวดีขึ้นของภาคการท่องเที่ยว

หากจะมองทะลุต่อไปจะเห็นว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนับจากนี้ไป จะยังคงเติบโตไม่สูงมากนัก เนื่องจากประเทศไทยพึ่งการส่งออกเป็นหลัก หากเศรษฐกิจของโลกมีปัญหาที่ยอมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างแน่นอน ในขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศจะปรับเปลี่ยนไปตามโครงสร้างอายุและรายได้ของประชากร ซึ่งมีแนวโน้มจะมุ่งเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุมากขึ้น และจะมีการขยายตัวของกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางสูงขึ้น โดยจะส่งผลให้ภาคธุรกิจที่อาศัยปัจจัยการเติบโตเดิม ๆ จะขยายตัวต่ำลง ในขณะที่ภาคธุรกิจที่อาศัยปัจจัยขับเคลื่อนใหม่ ๆ มีโอกาสในการขยายตัวดีขึ้น เช่น ธุรกิจยานยนต์ อาหาร สินค้าโภคภัณฑ์ด้านการเกษตร ธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพ อสังหาริมทรัพย์ระดับกลาง ธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มตลาดเกิดใหม่ เป็นต้น จริง ไม่จริง อย่างไร คงต้องติดตามกันต่อไป

เศรษฐกิจเกษตรปาล์มน้ำมัน

หลายเสียงให้เครดิตสินค้าเกษตรในปีเสื่อว่ารุ่งโรจน์อย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นสำนักเศรษฐศาสตร์หรือสำนักโหราศาสตร์ แต่จะเป็นจริงหรือไม่ ผู้เขียนขอทำนายของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ได้สรุปสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2553 โดยเป็นอีกชิ้นงานหนึ่งของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี เช่นเดียวกับสำนักอื่น ๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับตัวเลข - สถิติต่าง ๆ และเมื่อถึงช่วงปลายปีก็ต้องรายงานแนวโน้มตัวเลขต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร แบ่งกลุ่ม

สินค้าออกเป็น 4 กลุ่ม 19 ชนิดสินค้า ประกอบด้วย

- (1) กลุ่มพืชไร่ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง (2) กลุ่มพืชพลังงานทดแทน ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน
- (3) กลุ่มพืชสวน ได้แก่ ยางพารา สับปะรด ลำไย ทุเรียน มังคุด เงาะ และ
- (4) กลุ่มปศุสัตว์และประมง ได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุกร โคเนื้อ โคนม กุ้ง ปลาป่น โดย

ในที่นี้ผู้เขียนจะขอสรุปเสนอเฉพาะแนวโน้ม

ของกลุ่มสินค้าพืชที่สำคัญบางชนิดเท่านั้น

หากท่านผู้อ่านท่านใดต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ภายในเกษตรกลางบางเขน เว็บไซต์ www.oae.go.th

ข้าว

ประมาณการว่าในปี 2553 จะมีพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวทั่วโลก 960 ล้านไร่ ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 1.85 ผลผลิตข้าว 433.655 ล้านตันข้าวสาร ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 672 กิโลกรัม ลดลงร้อยละ 2.70 และคาดว่าจะมีการบริโภคข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.72 เป็น 438.464 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และคาดว่าอินเดียและฟิลิปปินส์จะนำเข้าข้าวเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรองข้าวให้เพียงพอกับความต้องการและทดแทนผลผลิตที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ

สำหรับข้าวในปี 2552/53 ของไทย มีพื้นที่ปลูก 57.256 ล้านไร่ ผลผลิต 23.245 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 406 กิโลกรัม พื้นที่ปลูกลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.29 เนื่องจากพื้นที่บางส่วนถูกปรับไปปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันแทน ขณะที่ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.25 ส่วนข้าวนาปรัง ปี 2553 พื้นที่ปลูก 12.090 ล้านไร่ ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 2.52 ผลผลิต 8.244 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 682 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 0.44

ผลผลิตข้าวในปี 2553 จะมีการใช้ในประเทศประมาณ 17.829 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.26 แนวโน้มราคาปี 2553 คาดว่าจะอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากผลผลิตข้าวโลกและสต็อกข้าวโลกลดลงและประเทศผู้ส่งออกสำคัญประสบปัญหาแห้งแล้ง เช่น อินเดีย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลกคาดว่าไทยจะส่งออกข้าวได้มากขึ้น แต่การเปิดตลาดเสรีสินค้าข้าวภายใต้ AFTA อาจมีการย้ายฐานส่งออกไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า คาดว่าปี 2553 ไทยจะส่งออกข้าวได้ประมาณ 9.5 ล้านตัน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี 2553 ผลผลิตโลกจะเพิ่มเป็น 792.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.14 เนื่องจากการขยายการผลิตในรุ่น 2 ของสหรัฐอเมริกา โดยมีความต้องการใช้ 803.14 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.67 ซึ่งเป็นผลมาจากสหรัฐอเมริกามีนโยบายนำข้าวโพดมาทำเอทานอลเพิ่มขึ้นร้อยละ 14

ปริมาณการค้าโลก เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.09 โดยมีปริมาณรวม 84.79 ล้านตัน ประเทศผู้นำเข้า คือ เม็กซิโก เกาหลีใต้ และไต้หวัน นำเข้าเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ราคาข้าวโพดยังคงมีแนวโน้มลดลงจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ดีขึ้น

สำหรับไทย ปี 2552/53 มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92 เป็น 6.954 ล้านไร่ เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังประสบปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งจึงหันมาปลูกข้าวโพดแทน ผลผลิตรวมประมาณ 4.449 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.70 และผลผลิตต่อไร่ 640 กิโลกรัมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.79

ความต้องการใช้ในประเทศประมาณ 3.89 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.83 เนื่องจากราคาข้าวโพดลดลงและความต้องการใช้ทดแทนมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น ในขณะที่การส่งออก - นำเข้าจะอยู่ที่ 3 - 4 แสนตัน โดยจะเป็นการนำเข้าข้าวโพดของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาส่งออกแทน

ถั่วเหลือง

ในปี 2553 คาดว่าผลผลิตถั่วเหลืองโลกจะเพิ่มเป็น 246.06 ล้านตัน เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 16.82 เนื่องจากผู้ผลิตที่สำคัญของโลก เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล และอาร์เจนตินาผลิตถั่วเหลืองได้มากขึ้น ในขณะที่ความต้องการถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.71 หรือเพิ่มเป็น 201.02 ล้านตัน และราคาถั่วเหลืองในตลาดโลกเพิ่มเป็นตันละ 419.33 เหรียญสหรัฐ หรือ กิโลกรัมละ 14.07 บาท โดยสิ้นปี 2553 จะมีถั่วเหลืองอยู่ในสต็อกประมาณ 54.79 ล้านตันเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.30

ในส่วนของไทย มีปัญหาเรื่องขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีและราคาพืชแข่งขัน ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง โดยปี 2553 คาดว่ามีพื้นที่ปลูกประมาณ 0.783 ล้านไร่ ผลผลิต 0.202 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ประมาณ 259 กิโลกรัม โดยมีความต้องการใช้ในประเทศ 1.88 ล้านตัน ซึ่งเป็นถั่วเหลืองนำเข้าร้อยละ 89.36 และเป็นผลผลิตในประเทศเพียงร้อยละ 10.64 เท่านั้น ในขณะที่ราคาปรับตัวอยู่ระหว่าง 13 - 17 บาทต่อกิโลกรัม

มันสำปะหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกมันสำปะหลังที่สำคัญของโลก ในปี 2553 คาดว่าจะมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 7.66 ล้านไร่ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 7.60 ผลผลิต 25.03 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 16.82 ผลผลิตต่อไร่ 3.27 ตัน ลดลงร้อยละ 9.92 เนื่องจากปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งในมันสำปะหลัง

ในขณะที่ความต้องการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 9.01 ล้านตันหัวมันสดในปี 2552 เป็น 9.18 ล้านตันหัวมันสดในปี 2553 ส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และมีการใช้ผลิตเอทานอลเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2553 ราคามันสำปะหลังน่าจะปรับตัวสูงขึ้น และมีการส่งออกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัญหาภัยแล้งในจีน และราคากากน้ำตาลที่ใช้ผลิตเอทานอลสูงขึ้น ทำให้ความต้องการใช้มันสำปะหลังเพิ่มขึ้น

อ้อยโรงงาน

สถานการณ์ปี 2553 คาดว่าผลผลิตน้ำตาลโลกจะมีปริมาณ 159 ล้านตัน น้ำตาลทรายดิบ เป็นผลมาจากผลผลิตของประเทศผู้ผลิตรายสำคัญเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไทย จีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา และเม็กซิโก โดยความต้องการในการบริโภคน้ำตาลเพิ่มขึ้นเป็น 167.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.7 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มการบริโภคของกลุ่มประเทศในเอเชีย และแนวโน้มของราคาจะสูงขึ้นกว่าปี 2552

พื้นที่ปลูกอ้อยของไทยในปี 2552/53 จะเพิ่มเป็น 6.3 ล้านไร่ ผลผลิตต่อไร่เพิ่มเป็น 11.4 ตัน ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 เป็น 71.1 ล้านตัน คิดเป็นน้ำตาลประมาณ 7.6 ล้านตัน ซึ่งมีการบริโภคภายในประเทศ 2.1 ล้านตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ ณ หน้าโรงงานประมาณว่าจะสูงกว่าราคาอ้อยขึ้นต้น 830 บาทของปี 2552

ปาล์มน้ำมัน

การผลิตน้ำมันปาล์มในปี 2553 ของโลกจะขยายตัวเพิ่มเป็น 45.04 ล้านตัน เนื่องจากนโยบายการปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีทดแทนสวนปาล์มเก่าของมาเลเซีย ในอัตราร้อยละ 5 ของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ปาล์มน้ำมันของอินโดนีเซีย และผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยที่เพิ่มขึ้น โดยมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มประมาณ 43.98 ล้านตัน จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและการใช้เป็นพลังงานทดแทน และราคาน้ำมันปาล์มจะเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างตันละ 2,500 - 3,000 ริงกิต

ในส่วนของไทย ปี 2553 จะมีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตประมาณ 3.53 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 10.49 ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ย 2,974 กิโลกรัมต่อไร่ และจากนโยบายพลังงานทดแทนของรัฐบาล มีความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบผลิตไบโอดีเซล 460,000 ตัน และความต้องการใช้ในการบริโภคและส่งออกประมาณ 1,100,000 ตัน รวมทั้งสิ้น 1,560,000 ตัน ในส่วนของราคาจะยังใกล้เคียงกับปี 2552 ไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 3.50 บาท

ยางพารา

เนื้อที่ปลูกยางพาราโลกในปี 2552 อยู่ที่ 103.530 ล้านไร่ คาดว่าในปี 2553 พื้นที่ปลูกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 9.588 ล้านตันในปี 2552 อีกร้อยละ 3 เช่นเดียวกับความต้องการใช้ยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3 เช่นกัน และแนวโน้มราคายางพาราจะเพิ่มสูงขึ้นตามความต้องการใช้ที่เพิ่มสูงขึ้น

สำหรับประเทศไทย เนื้อที่กรีดยางได้ในปี 2553 เพิ่มเป็น 11.994 ล้านไร่ ผลผลิตยางพาราเพิ่มเป็น 3.326 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 6.74 โดยมีความต้องการใช้ในประเทศประมาณ 0.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.11 เนื่องจากนโยบายสนับสนุนการใชยางพาราในประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับอุตสาหกรรมในประเทศเริ่มลงทุนเพิ่มตามการคาดการณ์สถานการณ์เศรษฐกิจไทยที่กำลังจะฟื้นตัว ซึ่งราคายางพาราในปี 2553 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามราคาตลาดโลก และไทยจะสามารถส่งออกยางพาราในปี 2553 ได้ประมาณ 2.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ประมาณร้อยละ 5.56

ลำไย

ในปี 2553 พื้นที่ให้ผลผลิตลำไยจะมีประมาณ 967,300 ไร่ ผลผลิตประมาณ 549,400 ตัน ซึ่งคาดว่าจะลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 8.26 เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้ไม่ถึงจุดใจให้ลงทุนด้านการดูแลรักษาสวนลำไย ส่วนความต้องการใช้ในประเทศประมาณ

50,000 - 55,000 ตัน และส่งออกในปี 2552 ประมาณ 700,000 ตัน ซึ่งคาดว่าจะในปี 2553 แนวโน้มการส่งออกจะเพิ่มมากขึ้น โดยที่ราคาที่เหมาะสมจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2552 เนื่องจากผลผลิตที่ลดลง

ทุเรียน

ในปี 2553 พื้นที่ให้ผลของทุเรียนอยู่ที่ 622,000 ไร่ ผลผลิต 632,400 ตัน ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 4.41 และประมาณการความต้องการบริโภคภายในประเทศทั้งทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ 313,460 ตัน ลดลงร้อยละ 15.61 ส่วนการส่งออกจะเพิ่มขึ้น โดยเป็นทุเรียนสด 250,000 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 23,000 ตัน และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ประมาณ 46,000 ตัน รวมเป็นผลผลิตทุเรียนสดประมาณ 319,000 ตัน ซึ่งตลาดจีนยังคงเป็นตลาดหลักที่นำเข้า อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งทุเรียนคุณภาพ

มังคุด

ไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกมังคุดรายใหญ่ของโลก ตลาดหลักคือ จีน ซึ่งส่งออกในรูปแบบของมังคุดสดร้อยละ 99 ในปี 2553 คาดว่าจะมีพื้นที่ให้ผลผลิตประมาณ 406,000 ไร่ ผลผลิต 284,700 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 5.23 เนื่องจากมังคุดมีราคาดีเกษตรกรมีแรงจูงใจในการดูแลรักษา โดยมีการบริโภคภายในประเทศประมาณ 164,700 ตัน และคาดว่าจะส่งออกได้ประมาณ 120,000 ตัน

เงาะ

ไทยยังคงเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกเงาะรายใหญ่ของโลกเช่นเดียวกับมังคุด แต่แนวโน้มในการส่งออกเงาะและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มลดลง ปี 2553 มีพื้นที่ให้ผล 359,000 ไร่ ผลผลิตประมาณ 355,600 ตัน ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 4.05 โดยมีการบริโภคภายในประเทศประมาณ 346,000 ตัน ลดลงร้อยละ 5.06 เนื่องจากผลผลิตลดลง และราคาที่เหมาะสมจะใกล้เคียงกับปี 2552

ภาวะเศรษฐกิจในปี 2553 หลายฝ่ายต่างก็มองว่าน่าจะดีกว่าปี 2552 ไม่ว่าจะเป็นประมาณการตัวเลขของหลาย ๆ สำนัก แม้ว่าประมาณการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ อีกมาก แต่แนวโน้มราคาสินค้าเกษตรหลาย ๆ ชนิดที่คาดว่าจะสดใส จึงเป็นอีกครั้งหนึ่งที่สินค้าเกษตรจะกลับมาสร้างความหวังให้กับเกษตรกร แต่คงต้องพิจารณากันให้ชัด ๆ ว่าสุดท้ายแล้วผลประโยชน์จะตกอยู่ที่ผู้ใด เรามาร่วมกันส่งล้าปีวัว (ดู) และกล้าวต้อนรับปีเสือ ด้วยสติ กำลังกาย และกำลังใจอันแกร่งกล้า ด้วยยังมีความท้าทายรอให้ทุกท่านเผชิญ ขอพลังจงอยู่กับท่านผู้อ่านทุกท่าน (ขอบคุณ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/ข้อมูล)

พบกับใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดี

อีกคน

คำถามฉีกซอง

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผลิใบฯ กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 E-mail : asuwannakoot@hotmail.com

มัจฉกรรณ...

สรนหน่งเบมดง

กองบรรณารัการ

ตอนท่ 2

ผลิบะ ขบนี้กลบมตามค้ำศญญาท่ให้ไว้กับผู้อ่านว่าจะนำความรู้เกยวกับเรื่อง พืพธภณท - นัทรศการแมลง รวมถึงมีอะไรในพืพธภณทแมลง และข้อควรคุดในการติดต้อพืพธภณทแมลงเพื่อขอรับบริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่าง มาเล่าสู่กันฟัง

เบิพธภณท - นัทรศการแมลง

พืพธภณท - นัทรศการแมลงได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับตั้งแตปี พ.ศ. 2543 โดยได้รับงบประมาณจากกรมวิชาการเกษตรเพื่อจัดสร้งพืพธภณทแมลงในลักษณะการจ้ดวางตัวอย่างแมลง เพื่อแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของแมลงให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการจ้ดสร้งห้องจ้ดแสดงให้อย่างน่าสนใจ

มีการแบ่งพื้นที่บริเวณห้องสมุดชั้นล่างของตึกจ้กรทง 2 ภายในห้องดังกล่าวได้จ้ดสร้งตู้/ชั้นจ้ดแสดง ทั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยในขณะนั้นได้ตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยข้าราชการและลูกจ้างชั่วคราวของกลุ่มงานเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด โดยมี นางศิริณี พูนไชยศรี เป็นกำลังสำคัญในการจัดการ โดยการออกแนวคุดเรื่องการออกแบบที่เป็นเนื้อหาสาระทางวิชาการของแมลงที่ถูกต้อง รวมทั้งความสวยงามที่ต้อการสื่อให้ผู้เข้าชมได้รับทั้งความรู้และความประทับใจเกยวกับตัวอย่างแมลงที่จะนำมาจ้ดเป็นเรื่องราว

นอกเหนือจากนั้น ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายท่านซึ่งเป็นผู้ควบคุมทีมผลิตด้านการวาด การปั้น และการจ้ดวางตามตู้/ชั้นให้ดูสวยงาม ตื่นตาตื่นใจและให้มีความน่าสนใจ

พืพธภณทแมลงแห่งนี้ได้ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 โดยใช้ชื่อว่า “พืพธภณท - นัทรศการแมลง” นับเป็นพืพธภณท - นัทรศการแมลงแห่งแรกของประเทศไทย ที่มีการจ้ดเป็นพืพธภณทในลักษณะเป็นพืพธภณทรูปแบบใหม่ มุ่งเน้นความสำคัญของแมลงตามค้ำขัวญของพืพธภณทแมลงที่กล่าวว่า “แมลงมีค้ำล้า นำธรรมชาติสมดุล”

พืพธภณทแห่งนี้ได้เปิดให้ผู้เข้าเยยมชมสามารถเข้าไปเยยมชมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ได้สาระความรู้และความเพลิดเพลินเหมาะสำหรับกลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัยที่สนใจ ใครอยากรู้ได้บรยายการศการอยู่ท่ามกลางโลกของแมลงสามารถเข้ามาสัมผัสได้

นับจากวันที่เปิดพืพธภณท - นัทรศการแมลงอย่างเป็นทางการ จวบจนวันนี้ มีผู้ให้ความสนใจเข้าเยยมชมเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสื่อมวลชนหลายแขนงได้แวะมาเยยมชมพร้อมทั้งนำเรื่องราวของพืพธภณทแห่งนี้ไปเผยแพร่ ผู้ที่เข้ามาเยยมชมทุกคนได้มีโอกาสลงนามในสมุดเยยมชม พร้อมกับบันทึกภาพ รวมถึงเก็บความประทับใจว่าเป็นพืพธภณทที่ให้สาระความรู้และความเพลิดเพลินเกยวกับแมลงอย่างมาก รวมทั้งชื่นชมการจ้ดวางตัวอย่างแมลงที่จ้ดได้อย่างสวยงาม น่าสนใจ หลายรูปแบบ

มีอะไรในพิพิธภัณฑ์แมลง

* พิพิธภัณฑ์แมลง - วิชาการ

1. มี ตัวอย่างแมลงกว่า 9,000 ชนิด กว่า 500,000 ตัวอย่าง สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย เพื่อให้ได้ศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบ เติงวิชาการ

2. มี ตัวอย่างแมลงต้นแบบ (type specimen) จำนวน 79 ชนิด สำหรับนักอนุกรมวิธานแมลง ทั้งในและ ต่างประเทศได้ใช้ศึกษา ค้นคว้าและเปรียบเทียบ

3. มี ข้อมูลที่พร้อมในการจัดทำบัญชีรายชื่อแมลงศัตรูพืช (pest list) และการวิเคราะห์ ความเสี่ยงศัตรูพืช (pest risk analysis) สำหรับนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งออกและนำเข้า สินค้าเกษตร

4. มี บริการตรวจวิเคราะห์แมลงแก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับแมลง

5. มี นักอนุกรมวิธานแมลงที่พร้อมให้คำปรึกษา/แนะนำในเรื่องแมลง

* พิพิธภัณฑ์ - นิทรรศการแมลง

1. มี การบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาและ การเจริญเติบโตของแมลง โดยนำตัวอย่างแมลงจริงจัดแสดง ในสภาพใกล้เคียงความเป็นอยู่ในธรรมชาติให้เกิดความ สดงามและน่าสนใจ

2. มี การจัดแมลงอย่างเป็นระบบหลากหลาย อันดับอย่างสวยงาม ชวนให้ติดตามชม รวมทั้งแมลงกินได้ แมลงที่มีประโยชน์และมีโทษ

3. มี แมลงที่มีชีวิต นำเรียนรู และมีความ น่าสนใจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้ชมตลอดเวลา

ข้อควรคิดในการติดต่อพิพิธภัณฑ์แมลงเพื่อขอรับ บริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่าง

1. อย่า คิดว่าการส่งตัวอย่างแมลงไปขอรับบริการตรวจวิเคราะห์เป็นการเพิ่มจำนวนตัวอย่างแมลงให้แก่นักอนุกรม วิธานแมลงหรือผู้เชี่ยวชาญที่รับการตรวจวิเคราะห์ แต่ให้คิดว่าผู้ที่รับตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลงให้มันได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อการตรวจวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจวิเคราะห์ที่ไม่เสียค่าบริการใด ๆ

2. อย่า ส่งตัวอย่างแมลงโดยไม่มีรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้นกำกับไว้กับตัวอย่างแมลง นอกจากนี้ ยังต้องสอบถามหรือทำความเข้าใจกับผู้ตรวจวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลอื่น เพื่อป้องกัน ปัญหาที่จะเกิดขึ้น อาทิ ระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์ การจัดส่งตัวอย่างแมลงกลับคืน จำนวน ตัวอย่างแมลงที่ขอรับคืน

สำหรับเรื่องนี้ โดยปกติผู้ตรวจ

วิเคราะห์จะแบ่งตัวอย่างแมลงเก็บไว้จำนวน ครั้งหนึ่งของตัวอย่างแมลงชนิดเดียวกันที่ส่งไป

ขอรับบริการตรวจวิเคราะห์ หากตัวอย่างแมลงที่ส่งไปมีเพียงตัวอย่าง เดียวและผู้ตรวจวิเคราะห์ไม่เคยมี หรือเคยมีแต่เก็บมาจากสถานที่หรือ พืชอาศัยต่างกัน ผู้ตรวจวิเคราะห์อาจขอเก็บตัวอย่างแมลงนั้นไว้เพื่อ ศึกษาวิจัยต่อ พิพิธภัณฑ์แมลงได้กำหนดหลักเกณฑ์การส่งตัวอย่างเพื่อ ขอรับบริการตรวจวิเคราะห์ไว้ชัดเจน

3. อย่า ส่งตัวอย่างแมลงไปขอรับบริการตรวจวิเคราะห์ โดยไม่ได้เก็บรักษาที่ถูกวิธี และต้องระบุสถานที่เก็บตัวอย่างแมลงที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริง

4. อย่า ส่งตัวอย่างแมลงไปขอรับบริการตรวจวิเคราะห์เป็นจำนวนมาก ประปนกันหลากหลายประเภท ผู้ตรวจวิเคราะห์อาจปฏิเสธไม่รับตรวจวิเคราะห์ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้ตรวจวิเคราะห์ไม่สนใจตัวอย่างแมลงเหล่านั้น หากแต่ว่าไม่มีเวลาที่จะตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลงที่ส่งไปทั้งหมดได้

5. อย่า สឹมว่าแหล่งบริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลง ให้บริการไม่เหมือนกัน บางแห่งให้บริการตรวจวิเคราะห์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนั้น ต้องสอบถามรายละเอียดก่อนส่งตัวอย่างแมลงไปขอรับบริการตรวจวิเคราะห์ เพราะในปัจจุบันการบริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลงสามารถจัดทำเป็น

เชิงพาณิชย์ได้ และกำหนดอัตราค่าบริการค่อนข้างสูง รวมทั้งมีวิธีคิดอัตราค่าบริการแตกต่างกัน

แหล่งบริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลงที่ CSIRO เครือรัฐออสเตรเลีย เมื่อได้รับตัวอย่างแมลงที่ผู้ขอรับบริการส่งไป จะตรวจสอบเบื้องต้นก่อนว่าสามารถตรวจวิเคราะห์ได้หรือไม่ จากนั้น จึงตอบมายังผู้ขอรับบริการถึงอัตราค่าบริการ ระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์และรายละเอียดอื่น ๆ

แหล่งบริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างแมลงที่ British Museum สหราชอาณาจักร กำหนดอัตราค่าบริการที่แน่นอนแต่แตกต่างตามระดับที่ตรวจวิเคราะห์ได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าตรวจวิเคราะห์ได้ในระดับสกุลไม่สามารถตรวจวิเคราะห์ชนิดได้ จะเสียค่าบริการถูกกว่าการตรวจวิเคราะห์ได้ทั้งระดับสกุลและชนิด นอกจากนี้ อัตราค่าบริการยังเกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ หากต้องการทราบชื่อทันทีหรือเร่งด่วนจะเสียค่าบริการสูงกว่าการใช้เวลาตรวจวิเคราะห์ตามปกติ

พิพิธภัณฑ์แมลงของกรมวิชาการเกษตรถือได้ว่าเป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังให้บริการจำแนกชนิดแมลงแก่หน่วยงานต่าง ๆ ถ้าหากหน่วยงานใด หรือประชาชนท่านใดสนใจสามารถเข้าไปสอบถามรายละเอียดได้

ความภาคภูมิใจที่เกิดจากพิพิธภัณฑ์แมลงของกรมวิชาการเกษตร คือ การที่ได้ต้อนรับผู้สนใจที่เข้าไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้จากสถานที่แห่งนี้ไปต่อยอดในด้านการเรียน การศึกษาวิจัยทางด้านวิชาการ ฯลฯ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ที่เข้ามาชม กับนักวิชาการของกรมวิชาการเกษตร พิพิธภัณฑ์แมลงแห่งนี้ในอนาคตจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าสำหรับบุคคลรุ่นหลัง ชีวิตคนเราอาจไม่ยั่งยืน แต่พิพิธภัณฑ์แมลงของกรมวิชาการเกษตรแห่งนี้จะต้องอยู่คู่กับประเทศไทย เพื่อให้เป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

ประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ แมลงบางชนิดที่มีประโยชน์กับมนุษย์และช่วยในการสร้างความสมดุลให้กับธรรมชาติ ซึ่งขณะนี้ได้สูญพันธุ์จากประเทศไทยไปแล้วและอีกหลายชนิดกำลังใกล้จะสูญพันธุ์ ในอนาคตอันใกล้ก็คงจะเหลือไว้แต่เพียงภาพที่ไม่มีชีวิตหรือร่างของแมลงอยู่ในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น ถ้าหากเรายังไม่ช่วยกันอนุรักษ์เอาไว้ มนุษย์เราถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วย

ให้แมลงเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

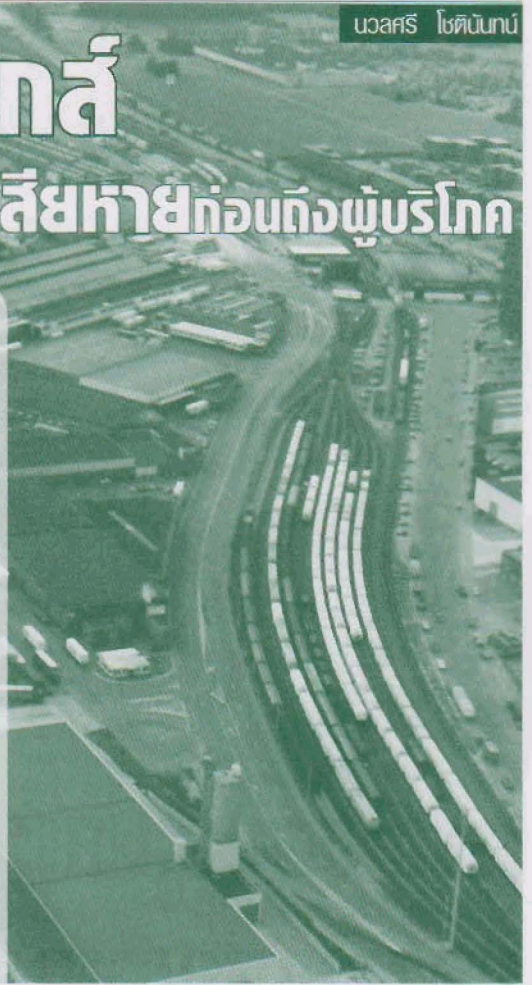

หากท่านใดสนใจที่จะเข้าไปศึกษาเรียนรู้ ในพิพิธภัณฑ์แมลงของกรมวิชาการเกษตรหรือ มีปัญหาต้องการทราบชื่อแมลงหรือมีแมลงระบาดหรือพบแมลงติดไปกับสินค้าเกษตรที่ส่งออกหรือนำเข้า สามารถติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ กลุ่มงานอนุกรมวิธานแมลง กลุ่มกีฏและสัตววิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร โทรศัพท์ติดต่อได้ที่ 0-2579-3053 หรือ 0-2940-6304

ได้ในวันเวลาราชการ

การจัดการระบบโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนสินค้าเกษตรและความเสียหายก่อนถึงผู้บริโภค

ปัจจุบันนี้ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ได้ก้าวเข้ามาสูในทุกวงการ แต่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบโลจิสติกส์เชื่อว่ายังมีคนอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจชัดเจนในเรื่องนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของเส้นทางการนำสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารไปประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน เวียดนาม กัมพูชา และลาว เป็นต้น โดยใช้ระบบโลจิสติกส์เข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้สินค้าไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมวิชาการเกษตร กล่าวว่าการวิชาการเกษตรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร ทั้งระบบด้านการผลิตและในด้านการจัดการต่าง ๆ ตั้งแต่แปลง GAP พืช โรงคัดบรรจุ GMP และ HACCP ต่อยอดจากสิ่งที่ดำเนินการอยู่แล้ว ด้วยระบบโลจิสติกส์มาสนับสนุนเพื่อสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าทั้งภายในและต่างประเทศ ในการดำเนินการเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์จะเน้นในเรื่องการลดการเสียหายสินค้าเกษตรก่อนถึงตลาดปลายทาง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ อธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้มอบหมายให้กลุ่มวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร (สวป.) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องโลจิสติกส์ด้านการเกษตรว่ากรมวิชาการเกษตรจะมีส่วนเข้าไปวิจัยและพัฒนาในเรื่องโลจิสติกส์เกี่ยวข้องกับผลิตผลเกษตรได้อย่างไร

คุณอารีรัตน์ การุณสถิตย์ชัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ กลุ่มวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ผู้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องโลจิสติกส์ภาคการเกษตร ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า โดยปกติแล้วตลาดผลิตผลเกษตรจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันนี้กระแสการตื่นตัวในเรื่องความปลอดภัยอาหารมีมากขึ้น โดยเฉพาะการปนเปื้อนสารเคมีตกค้าง สารพิษจากเชื้อราและเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค การเน่าเสียของผลิตผลเกษตรซึ่งเกิดจากเชื้อราและแบคทีเรียหรือการเสื่อมสภาพของผลิตผลเกษตรเอง

ดังนั้นการจัดการในด้านสุขอนามัยพืชจึงเป็นสิ่งทีกรมวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยมีการจัดการระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานทัดเทียมกับสากล ซึ่งได้แก่ระบบการผลิตที่ดีที่เหมาะสม (GAP) บทบาทเหล่านี้เกี่ยวข้องกับเกษตรกรโดยตรง โดยเน้นในด้านสุขอนามัยในแปลงพืช การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร การจัดการทางด้านปัจจัยการผลิต และควบคุมทางด้านการผลิตและแผนการผลิต ทุกขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะต้องทำประวัติ จดบันทึก ทุกขั้นตอนที่มีการปฏิบัติงาน เช่น การใส่ปุ๋ย พ่นยา บันทึกวันเวลาการเก็บเกี่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบ GAP

ระบบโลจิสติกส์เข้ามาเกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรอย่างไร

ผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญทางด้านเกษตร ได้แก่ เกษตรกร ผู้ส่งออก และผู้บริโภค บทบาทของเกษตรกรเกี่ยวข้องกับ GAP โดยตรง ซึ่งกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้ดูแลอยู่แล้ว แต่กรมวิชาการเกษตรดำเนินงานในด้านการจัดการระบบโลจิสติกส์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดอรรถประโยชน์จากเวลาและสถานที่ เพื่อนำสินค้าจากจุดกำเนิดไปยังที่ที่ต้องการอย่างเป็นระบบ โดยมาจากแหล่งที่ถูกต้อง ในปริมาณตามความต้องการที่ถูกต้อง พร้อมด้วยเอกสารข้อมูลที่ถูกต้อง ไปยังจุดหมายปลายทางที่ถูกต้อง ในเวลาที่เหมาะสม และอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ถูกต้องด้วยบริการที่เหมาะสม

ระบบดังกล่าวนี้ จะเน้นในเรื่องกระบวนการด้านการจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิตและการประหยัดเวลาในการดำเนินงาน การปฏิบัติตามโลจิสติกส์ทางภาคการเกษตรมุ่งเน้นเรื่องระบบสารสนเทศ ซึ่งหมายถึงการไหลเวียนของเอกสารข้อมูล เงื่อนไข ที่มีความถูกต้องและสามารถตรวจย้อนกลับในทุกขั้นตอนได้

นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นการลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน ด้วยการเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เครื่องมือ โดยจะต้องเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ประหยัดเวลาในการทำงาน องค์การและการจัดการการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และความต้องการของลูกค้าได้

ตัวอย่างโลจิสติกส์ทางภาคการเกษตร ในเรื่องการจัดส่งปัจจัยการผลิต ซึ่งได้แก่ ปุ๋ย สารเคมีต่าง ๆ ที่ใช้ในการป้องกันโรคและแมลง เมล็ดพันธุ์หรือท่อนพันธุ์ต่าง ๆ ว่าควรจะมีการจัดส่งอย่างไรจึงจะคงคุณภาพได้ดีอยู่และทันต่อความต้องการของผู้ใช้ การจัดเก็บที่มีคุณภาพเพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยมีการจัดเก็บด้วยวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสม สะดวกในการหยิบไปใช้

นั่นคือเหตุผลที่จะกล่าวได้ว่า การส่งมอบสิ่งของต่าง ๆ ต้องอยู่ในขั้นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสมทันต่อความต้องการ รวมไปถึงสินค้าเกษตรและผลิตผลต้องเป็นไปตามระบบโลจิสติกส์ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายและเสื่อมคุณภาพเมื่อถึงจุดหมายปลายทาง

ตัวอย่างโลจิสติกส์ในเรื่องการซื้อขายสินค้าเกษตรระหว่างเกษตรกร พ่อค้า และลูกค้า หากพ่อค้าต้องการสั่งซื้อลองกองขนาดจัมโบ้ จำนวน 1 ตัน ช่วงเดือนเมษายนและสิงหาคม เพื่อจัดจำหน่ายตลาดพรีเมียมภายในประเทศ โดยบรรจุกล่อง กล่องละ 10 กิโลกรัม จำนวน 100 กล่อง ดังนั้น พ่อค้าต้องมีการวางแผน

และกำหนดการสั่งซื้อลองกอง 2 ช่วงเวลา และต้องหาแหล่งปลูกลองกองที่มีผลผลิตออกในช่วงเวลานั้น คือ เดือนเมษายนโดยต้องสั่งซื้อจากแปลงปลูกจากภาคตะวันออก และสิงหาคม ต้องสั่งซื้อจากแปลงปลูกจากภาคใต้ และต้องเป็นแปลงที่มีใบรับรองตัว O

(บ่งบอกถึงความปลอดภัยของผลิตผลเกษตรต่อลูกค้า) ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ลูกค้าระบุในการสั่งซื้อ รวมทั้งต้องมีการทำสัญญาที่มีข้อตกลงว่าจะให้ส่งที่ไหน กำหนดระยะเวลาในการจัดส่ง

ต้องทันเวลา ทันต่อความต้องการของลูกค้า ขณะเดียวกัน

เกษตรกรต้องมีการวางแผนการผลิตและแผนการทำงานในแปลงปลูกลองกอง ควรจะเร่งการติดดอกออกผลในช่วงใด ด้วยวิธีปฏิบัติอย่างไร และไว้ผลหรือช่อดอกเท่าใด

นอกจากนั้นจะต้องเมื่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนในแปลงปลูก โดยต้องมีการวางแผนป้องกันความเสียหายหรือเมื่อความสูญเสียที่เกิดจากโรคและแมลง หรือเสียหายจากฝนฟ้าที่ไม่ตกต้องตามฤดูกาล เพื่อที่จะได้จำนวนผลผลิตตามที่พ่อค้าสั่งซื้อ และตัวเกษตรกรเองต้องรู้ว่าจะสามารถส่งได้ทันตามกำหนดเวลาหรือไม่

นอกจากภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสมและการบริการดังกล่าวแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับการบรรจุภัณฑ์อีกด้วย ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ต้องตกลงกัน คือ กล่องที่ใช้บรรจุผลผลิตเกษตรต้องมีความแข็งแรงป้องกันความเสียหายจากการ ช้อนทับของกล่องด้วยกันได้ หรือการกระทบกระหว่างการขนส่งเมื่อสินค้า ไปถึงจุดหมายปลายทาง ยกตัวอย่าง กล่องบรรจุน้ำหนัก 10 กิโลกรัม สามารถ ช้อนทับได้เพียง 5 ชั้น กล่องบรรจุน้ำหนัก 5 กิโลกรัม สามารถช้อนทับได้ 10 ชั้น หากมี การช้อนทับมากกว่าที่กำหนด ทำให้ ผลผลิตเกษตรภายในบรรจุภัณฑ์ ได้รับความเสียหายได้ รวมทั้ง การตกลงกันในเรื่องการขนส่ง สินค้าจะจัดส่งด้วยวิธีใดจึงจะเหมาะสม เช่น การขนส่งสินค้าเกษตรด้วยรถห้องเย็น ควบคุมอุณหภูมิสามารถลดความเสียหาย ที่เกิดกับสินค้าเกษตรเมื่อขนส่งด้วยรถบรรทุก ธรรมดาภายใต้สภาพอากาศที่ร้อนหรือฝนตก และจุดหมายปลายทางอยู่ไกลจากแหล่งผลิตมาก จึงกล่าวได้ว่า การจัดส่งในทุกขั้นตอนต้องพยายามให้เกิดความเสียหายให้น้อยที่สุด

การจัดการโลจิสติกส์ จะจัดการรวมไปถึงทรัพยากรบุคคล การใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความชำนาญ อุปกรณ์ที่ใช้ ต้องเหมาะสมกับทรัพยากรบุคคล ความถนัด ความชำนาญ เพื่อให้การทำงานในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเท่ากับเป็นการลดต้นทุนการดำเนินการไปในตัว

ทุกอย่างต้องมีการวางแผนอย่างมีระบบ

เพื่อให้ถูกใจทั้งผู้สั่งซื้อและผู้บริโภค โดยเฉพาะเกษตรกรจะเป็นต้นน้ำที่สำคัญทั้งในภาคอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรและ อุตสาหกรรมอาหาร เกษตรกรเป็นต้นน้ำที่สำคัญทางด้านการผลิต เป็นจุดเริ่มต้นของระบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น GAP GMP หรือ HACCP ดังนั้นเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบ GAP พิษแล้ว การต่อยอดในระบบโลจิสติกส์ไม่ยากเลย

ถ้าจะกล่าวไปแล้ว ระบบโลจิสติกส์ทางภาคการเกษตร เป็นการดึงเอาความรู้ในส่วนต่าง ๆ เข้ามาใช้อย่างผสมผสานกัน โดยการนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเข้ามาใช้ เริ่มตั้งแต่วิธีการเก็บเกี่ยวในแปลงปลูก การปฏิบัติงานในโรงคัดบรรจุ อาทิ การบรรจุภัณฑ์ และการขนส่งที่มีการควบคุมอุณหภูมิจนถึงมือผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคการเกษตรในแต่ละขั้นตอน โดยมีมุ่งเป้าหมาย ปลายทางอย่างรวดเร็ว และสามารถลดต้นทุนการผลิตทั้งเกษตรกร ผู้ค้า ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ

โลจิสติกส์ต้องพูดถึงการขนส่งด้วย ในทางการขนส่งสินค้าไปต่างประเทศซึ่งเป็นระยะทางไกล หากเราจะเปรียบเทียบการขนส่ง ทางเรือ ทางรถ หรือทางเครื่องบิน จะแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่มีต้นทุนที่แตกต่างกันมากนักน้อยเพียงไร การขนส่งทางเรือค่าใช้จ่าย อาจจะถูกกว่า แต่ต้องใช้เวลาในการเดินทางของสินค้านาน ทำให้สินค้าเมื่อถึงปลายทางจะมีอายุการวางจำหน่ายที่สั้น การขนส่งทางรถ ทางเครื่องบินอาจจะแพงขึ้น แต่จะพบว่าสินค้าที่วางจำหน่ายจะมีอายุสินค้าที่ยาวนานกว่า และมีคุณภาพดี ทำให้ ลูกค้ายิ่งซื้อสินค้าไปมีความพึงพอใจสูง ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อว่าจะได้ของที่มีคุณภาพดี ปริมาณตามที่ต้องการ

หากเกษตรกร ผู้ค้า ผู้ส่งออก และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ ที่จะส่งสินค้าผลผลิตเกษตรมีความเข้าใจในเรื่องระบบ โลจิสติกส์มากขึ้น แล้วนำระบบโลจิสติกส์มาใช้ ซึ่งจะเป็นสิ่งช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจการมีประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิตอาจจะ ต่ำลง ขณะนี้ผู้ประกอบการทางภาคการเกษตรได้มีการตื่นตัวในเรื่องการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ทำอย่างไรให้ต้นทุนลดต่ำลงกว่า ที่เป็นอยู่ในภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังมีปัญหายุ่งยากอยู่ในขณะนี้

หากท่านใดสนใจข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สามารถขอรายละเอียดได้ที่กลุ่มวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการ เก็บเกี่ยว สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิตเกษตร (สวป.) โทรศัพท์ 0-2579-6008

การวิจัยทางการเกษตร ช่วยเกษตรกรไทยเข้มแข็งจริงหรือ ?

บทความนี้เป็นบทสรุป
ของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก
ของคุณวสิรัตน์ สุพรรณชาติ
อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง Research and
Productivity in Thailand Agriculture (2009) ซึ่งจบการศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย (The Australian National University)

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าการวิจัยและพัฒนามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันเพื่อลดต้นทุนในการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น แรงงาน ที่ดิน และพลังงานเชื้อเพลิง เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีราคาแพงและหาได้ยากมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ทำให้ต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิคการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตแบบดั้งเดิมและหันมาแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมบนฐานความคิดสร้างสรรค์กันมากขึ้น

ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีการลงทุนและให้การส่งเสริมการวิจัยทางการเกษตรมาเป็นเวลานาน ดังจะเห็นได้จากนโยบายของภาครัฐตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยทางการเกษตรที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อีกทั้งงบประมาณด้านการวิจัยของภาครัฐก็ได้ถูกจัดสรรให้กับงานวิจัยทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม การลงทุนในการวิจัยทางการเกษตรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยได้รับการประเมินถึงความคุ้มค่าในภาพรวมว่ามีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลผลิตทางการผลิตโดยรวม หรือ Total factor productivity (TFP) เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตของภาคการเกษตรไทยที่สำคัญในระยะยาว การศึกษา

นี่จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวิจัยทางการเกษตรและผลผลิตทางการผลิตของภาคการเกษตรในภาพรวม รวมทั้งวัดอัตราผลตอบแทนของการลงทุนในการวิจัยทางการเกษตรของภาครัฐ โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาระดับมหภาคในช่วงปี พ.ศ. 2513 - 2549 (การศึกษาเน้นที่การวิจัยของภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐเป็นภาคส่วนหลักที่ให้การสนับสนุนงานวิจัยทางการเกษตร)

การวิเคราะห์ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติศึกษาปัจจัยกำหนดผลผลิตทางการผลิตโดยรวม (TFP Determinants Model) และใช้วิธีการประมาณค่าแบบจำลองที่เรียกว่า Error Correction Model (ECM) ซึ่งเป็นวิธีที่

เหมาะสมกับข้อมูลในการศึกษานี้และยังไม่เคยมีการนำวิธีการนี้มาประยุกต์ใช้กับการศึกษาปัจจัยกำหนดผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมในภาคการเกษตรของไทยมาก่อน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นแบบจำลองของภาคการผลิตพืช (Crop sector) และแบบจำลองของภาคการผลิตสัตว์ (Livestock sector) เพื่อความชัดเจนในการศึกษาปัจจัยกำหนด TFP ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างพืชและสัตว์

การศึกษาได้จำแนกประเภทของงานวิจัยทางการเกษตรออกเป็น การวิจัยของภาครัฐ การวิจัยของภาคเอกชน และการวิจัยของต่างประเทศซึ่งอาจมีการถ่ายทอดผลงานวิจัยมายังภาคการเกษตรของไทย (เช่น พันธุ์ข้าวที่พัฒนาโดย IRRI) นอกจากนี้ยังทดสอบปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการเกษตรและผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม ได้แก่ การส่งเสริมการเกษตร การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (ถนนในชนบท และระบบชลประทาน) การศึกษาของเกษตรกร การเปิดตลาดสินค้าเกษตร การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรโลก และปัจจัยทางธรรมชาติ (ปริมาณน้ำฝน ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด)

ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยทางการเกษตรช่วยเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทางการเกษตรในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในงานวิจัยของภาครัฐมีบทบาทสำคัญที่สุดในการยกระดับผลผลิตภาพการผลิตทั้งพืชและสัตว์ กล่าวคือ ถ้าภาครัฐเพิ่มงบประมาณในงานวิจัยด้านพืชขึ้น 1% จะช่วยเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคการผลิตพืช 0.07% และถ้าเพิ่มงบประมาณด้านวิจัยปศุสัตว์ 1% จะช่วยเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคปศุสัตว์ 0.17% นอกจากนี้งานวิจัยของต่างประเทศและของภาคเอกชนก็มีบทบาทสำคัญเช่นกัน ปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากงานวิจัยที่ช่วยเพิ่ม TFP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การส่งเสริมการเกษตร การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยทางธรรมชาติ

สำหรับในส่วนของอัตราผลตอบแทนของการลงทุนในการวิจัยทางการเกษตรทั้งของพืชและสัตว์ จากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับที่สูง โดยประมาณค่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยได้ 35.21% ซึ่งหมายความว่า ทุก 1 บาทที่รัฐใช้ลงทุนในการวิจัยทางการเกษตรประเทศไทยได้รับประโยชน์จากผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่า 0.35 บาท ผลการศึกษาบ่งชี้ว่าการลงทุนในงานวิจัยทางการเกษตรที่ผ่านมามีความคุ้มค่าและให้ผลตอบแทนสูง ดังนั้น ภาครัฐควรจะสนับสนุนให้มีการลงทุนด้านนี้เพิ่มมากขึ้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในช่วงปีที่ทำการศึกษา พบว่า ภาครัฐมีการลงทุนในการวิจัยทางการเกษตรอยู่ในระดับที่ต่ำเกินไป เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนที่ได้รับ (Underinvestment in agricultural research) ซึ่งผลการศึกษาส่วนนี้สวนทางกับทิศทางข้างลงของงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยทางการเกษตรในปัจจุบัน จากสถิติปี 2504 - 2549 งบประมาณด้านการวิจัยทางการเกษตรทั้งที่คิดเป็นมูลค่าที่แท้จริงหรือราคาคงที่ และที่คิดเป็นสัดส่วนต่อผลผลิตทางการเกษตรหรือ GDP มีแนวโน้มลดลง (ดังแสดงในภาพที่ 1) ทำให้เกิดความกังวลถึงความเข้มแข็งของภาคการเกษตรในระยะยาว เนื่องจากการลดลงของการลงทุนในการวิจัยย่อมหมายถึงการลดลงของผลผลิตภาพการผลิตของภาคการเกษตรในอนาคต ทั้งนี้ ด้วยงบประมาณของรัฐที่มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบัน รัฐจำเป็นต้องหาวิธีส่งเสริมการวิจัยทางการเกษตรในลักษณะอื่นควบคู่กันไปด้วย เช่น เพิ่มแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและหาวิธีประยุกต์ในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของต่างชาติเพิ่มมากขึ้นด้วย รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนางานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร หรือหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 งบประมาณการวิจัยทางการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 - 2549

ที่มา: สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากโต๊ะบอกร

หนาว...ถึงหกแอร์ฟร้อน

บรรณาธิการ

ผลิใบจากโต๊ะบอกรฉบับนี้มีข้อมูลดี ๆ จากสำนักงานนโยบายอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน กระทรวงพลังงาน เรื่อง หนาวนี้...ถึงเวลาแอร์ฟร้อน มาฝากผู้อ่านและเห็นว่า จะเป็นอีกหลาย ๆ แนวทางที่จะช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้า ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ประเทศไทยมีอากาศร้อนจัดเกือบทั้งปี ทำให้แอร์ต้องทำงานหนักเพื่อสร้างความเย็นสบายให้กับเรา ดังนั้น ในช่วงฤดูที่อากาศค่อนข้างเย็นสบาย และไม่ร้อนอบอ้าวเหมือนในฤดูร้อน จึงเป็นช่วงที่เหมาะสมที่จะให้แอร์ได้พักร้อน โดยการงดใช้แอร์ หรือลดชั่วโมงการทำงานของแอร์ลง ทั้งนี้ เพื่อยืดอายุการใช้งานของแอร์และยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้วย โดยมี 7 วิธีประหยัดแอร์หน้าหนาวที่ขอแนะนำ ดังนี้

- งดใช้แอร์ ในฤดูหนาวบ้านไม่ร้อนอบอ้าวเหมือนช่วงฤดูร้อน เปิดหน้าต่างและประตู ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก บ้านก็จะได้รับความเย็นมากขึ้น โดยเฉพาะเวลากลางคืน จึงไม่ต้องเปิดแอร์ ทำให้ประหยัดค่าไฟฟ้าได้มากขึ้น

- เปิดพัดลมแทนแอร์ ช่วยประหยัดไฟได้ 90% เนื่องจากพัดลมหนึ่งเครื่องใช้ไฟประมาณ 70 วัตต์ ในขณะที่แอร์ขนาด 12,000 บีทียู ใช้ไฟถึง 1,000 วัตต์ ดังนั้น หากเปิดพัดลมแทนแอร์วันละ 1 ชั่วโมง จะช่วยประหยัดค่าไฟได้ประมาณปีละ 960 บาท

- เปิดแอร์เท่าที่จำเป็น หากจำเป็นต้องเปิดแอร์ ควรเลือกเปิดแอร์เฉพาะบริเวณที่จำเป็น จะช่วยประหยัดได้ เช่น เปิดแอร์เฉพาะในห้องนอน และวันที่มีอากาศร้อนมาก ๆ เป็นต้น

- ลดชั่วโมงการทำงานของแอร์ ในตอนเช้าอากาศภายนอกจะมีความเย็นสบาย การตั้งเวลาปิดแอร์ก่อนตื่นนอน 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง จึงเป็นวิธีที่ช่วยประหยัดค่าไฟได้อย่างดี เนื่องจากความเย็นในห้องยังคงอยู่ เช่น การปิดแอร์ขนาด 12,000 บีทียู เร็วขึ้นวันละ 1 ชั่วโมง จะช่วยลดการใช้ไฟได้ 30 หน่วยต่อเดือน ประหยัดได้ 80 บาทต่อเดือน ถ้าปิดเร็วขึ้นวันละ 1 ชั่วโมง 1 ด้านเครื่อง จะประหยัดไฟให้ประเทศได้เดือนละ 80 ล้านบาท หรือ 960 ล้านบาทต่อปี

- เพิ่มอุณหภูมิแอร์ ตั้งอุณหภูมิแอร์ไว้ที่ 27 - 28 องศาเซลเซียส พร้อมกับเปิดพัดลมให้มีลมพัดผ่านร่างกาย ก็สามารถรู้สึกสบายได้ และประหยัดพลังงานได้ถึง 10 - 20%

- ถ่ายเทความร้อน ในช่วงเวลาที่ไม่ใช้ห้องหรือก่อนเปิดแอร์สัก 15 นาที ควรเปิดหน้าต่างเพื่อให้อากาศเย็น ๆ ภายนอกเข้าไปแทนที่อากาศร้อน ๆ ในห้อง จะช่วยลดความร้อนในห้อง และลดกลิ่นต่าง ๆ ให้น้อยลง โดยไม่จำเป็นต้องเปิดพัดลมระบายอากาศ

- การบำรุงรักษาแอร์ การบำรุงรักษาแอร์ที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ ทำให้แอร์มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน มีประสิทธิภาพสูง ประหยัดพลังงาน ควรหมั่นทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศอย่าให้มีฝุ่นเกาะ

หากปฏิบัติตามข้างต้นนี้แล้ว จะทำให้ไม่ต้องซื้อแอร์ที่มีขนาดใหญ่เกินความจำเป็น แอร์สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งค่าไฟและค่าบำรุงรักษา อีกทั้งยังให้ความเย็นได้เพียงพอกับความ ต้องการได้ตลอดเวลาอีกด้วย

พบกับไทม์ฉบับหน้า
บรรณาธิการ

E-mail: pannee.v@doe.in.th

ผลิใบ ก้าวไกลสู่การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร

วัตถุประสงค์ ❖ เพื่อเผยแพร่ ผลงานวิจัย และ ผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร

❖ เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

❖ เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : สมชาย ชาญณรงค์กุล
โสภิตา เท-มาตม

บรรณาธิการ : พรรณณีย์ วิชชาภู

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภู อุดมพร สุขคุตร์ สุเทพ กฐินสมมิตร
พนารัตน์ เสรีทวีกุล ประภาส ทรงหงษา

ช่างภาพ : วิสุทธิ์ ต่ายทรัพย์ กัญญาณัฐ ไม้แดง ชุชาติ อุทราสกุล

บันทึกข้อมูล : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อภรณ์ ต่ายทรัพย์

จัดส่ง : พรทิพย์ นามคำ

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 โทรสาร : 0-2579-4406

พิมพ์ที่ : ห้องหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ โทรศัพท์ : 0-2282-6033-4

www.aroonprinting.com